

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Codi: 104696

Crèdits: 6

Caràcter: FORMACIÓ BÀSICA

Matèria: EXPRESSIÓ ARTÍSTICA

Curs: SEGON

Semestre: PRIMER

Equip docent: Marta Fuertes, María Jiménez, Isaac Piñeiro & Diego Ramos

Hores de dedicació: 150h

Hores lectives: 105h

Hores autònomes: 45h

DESCRIPCIÓ DE LA MATÈRIA

L'assignatura planteja l'ús de la representació bidimensional i tridimensional com a eina indispensable de comunicació, reforçant i ampliant en el procés conceptes apresos en altres assignatures de l'àrea de representació i de llenguatges.

Entenent la comunicació des d'una perspectiva holística mitjançant l'ús i anàlisi de llenguatges diversos com ara el llenguatge verbal, corporal, visual (gràfic plàstic), per a poder aplicar-los en els diversos suports contemporànies de difusió.

El/la alumne/a implementarà a través dels diversos casos pràctics de l'assignatura la seva capacitat d'autonomia per a comunicar idees i propostes alienes o pròpies, a més d'aprofundir en la seva producció tant analògica com digital.

Assignatures de la matèria:

ANÀLISI I REPRESENTACIÓ

ESTRUCTURA I REPRESENTACIÓ

COMUNICACIÓ I REPRESENTACIÓ

COMUNICACIÓ I REPRESENTACIÓ.

Tenint en compte que la pàgina en blanc no existeix, ja que sempre partim d'un context -cultural, econòmic, social, biològic- que té unes característiques molt específiques, aprendrem a saber observar, comprendre i comunicar una realitat complexa a través dels diferents àmbits de la representació.

Per a això l'assignatura s'estructura en els següents blocs:

BLOC 1_ MATERIALITAT / REPRESENTACIÓ

Durant les sessions es treballarà amb els fonaments bàsics de la representació com ara l'ús de la llum, del color, de l'anàlisi de les formes (objecte, subjecte i espai) i amb les qualitats sensorials dels materials, treballant la representació com a vehicle del pensament i de l'expressió mitjançant l'estudi dels elements morfològics, expressius i significatius.

BLOC 2_ ESTRUCTURA / COMUNICACIÓ

Durant les sessions d'aquest bloc s'utilitza el contingut realitzat en el primer bloc per a vertebrar i donar forma a la comunicació. Posant en coneixement les estructures, jerarquies i llenguatges que defineixen una proposta de comunicació.

OBJECTIUS

Genèrics:

Reflexió general entorn de les relacions espacials entre el cos, l'acció, els objectes així com les dimensions de tot això per:

- **Anалitzar:** Desenvolupar la facultat d'observació, recerca i pensament crític i analític a través de les diferents tècniques de representació analògiques i digitals.
- **Relacionar:** Desenvolupar la facultat de relacionar diferents escales, accions i activitats.
- **Sintetitzar:** Desenvolupar la capacitat de síntesi per a explicar d'una manera clara, oral i gràficament, les seves propostes.
- **Idear:** Desenvolupar la capacitat d'argumentar una reflexió i deixar registre gràfic.
- **Referenciar:** Desenvolupar la capacitat de contextualitzar les propostes en els casos d'estudi corresponents (estat de la qüestió) i comunicar clarament diferents estadis de procés de maduració de les idees de projecte.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

- Adequar: Ser coherent en totes les decisions preses al llarg d'un projecte i els diferents llenguatges i tècniques a emprar.
- Materialitzar: Desenvolupar la capacitat creativa i la de generar i utilitzar recursos processals i comunicatius.
- Procés: Desenvolupar la capacitat d'entendre el procés com a motor creatiu i comunicar-lo amb eficàcia.
- Proporcionar els recursos necessaris per a millorar la presentació en els treballs dels alumnes, posant de manifest els elements que es conjuguen en la comunicació per a reforçar el missatge.

Objectius Específics:

BLOC 1 Fonaments: Els objectes, els cossos, i els espais i les seves interrelacions, les dimensions, la forma, l'ús, l'activitat. Les tècniques bàsiques.

Aconseguir la capacitat d'anàlisi, observació i representació d'idees, així com l'aplicació de tècniques analògiques i digitals.

Prendre consciència del dibuix com a vehicle comunicador i no sols representatiu.

Conèixer i dominar els diferents llenguatges i tècniques gràfiques per a la comunicació amb tercers.

Aconseguir comprensió i generació gràfica 2D/3D

Exercitar recursos i pensament gràfic

BLOC 2 Comunicació de les idees i estructura de discursos comunicatius.

Decidir, de manera integral i crítica, entre diferents opcions. Conèixer els mètodes de presa de decisió estètica. Saber valorar i mesurar els resultats posteriors a la presa de decisions.

Aprendre a presentar i defensar les propostes personals d'una manera coordinada, clara i eficient.

Analitzar i contextualitzar els referents històrics de l'art, la comunicació, representació i direcció d'art per a proposar noves idees i conceptes comunicatius.

Conèixer i utilitzar de manera pertinent el llenguatge propi del Director/a d'Art respecte a la imatge i la seva producció final.

Entendre com a clau en el procés de creació, el registre gràfic per a la presa de decisions i comunicar-les adequant-les al temps i als interlocutors.

COMPETÈNCIES

E04. Analitzar el context sociocultural contemporani, en permanent transformació, i implicar-se en ell des del treball propi en el camp de les arts i/o el disseny.

E07. Aplicar les tècniques i les tecnologies adequades en funció del treball que es realitza en el camp de les arts i/o els

dissenys.

E09. Aplicar tant el vocabulari específic com els llenguatges expressius i comunicatius implicats en la recerca pròpia.

E12. Comunicar idees, processos i resultats de les fases del treball emprant les tècniques de formalització i recursos expressius (gràfics, audiovisuals i performatius) en funció de la proposta i de l'interlocutor.

E13. Organitzar de forma coherent l'ús de mitjans d'expressió gràfica i sistemes de representació bidimensional i tridimensional.

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

T01. Escoltar activament valorant les aportacions alienes per a la construcció dels propis posicionaments.

T02. Tractar la informació de forma responsable, compromesa i honesta.

T04. Exercir el posicionament personal i les capacitats crítiques i autocrítiques en processos de transformació del context.

RESULTATS D'APRENTATGE

RA1 (E04.8). Estructurar gràficament les estructures formals dels elements que caracteritzen l'entorn.

RA2 (E07.6). Utilitzar la representació gràfica en totes les fases del projecte propi amb el propòsit de comunicar.

RA3 (E07.7). Escollir les tècniques, el sistema de representació i el format gràfic adequats a cada fase del projecte.

RA4 (E09.3). Relacionar els conceptes abstractes amb els requeriments expressius i discursius dels mitjans gràfics.

RA5 (E12.3). Identificar i usar les eines gràfiques per a la representació d'idees, conceptes, decisions, solucions i alternatives que es donen en les fases d'un projecte.

RA6 (E12.4). Comunicar gràficament resultats parcials i totals d'un projecte.

RA7 (E12.5). Comunicar gràficament processos complexos del pensament.

RA8 (E12.6). Utilitzar recursos conceptuals, formals i procedimentals per generar missatges.

RA9 (E13.4). Utilitzar recursos tals com a maquetes, diagrames, esbossos, esbossos volumètrics i mapes, entre uns altres, per a l'organització de processos complexos de treball.

RESULTATS D'APRENTATGE TRANSVERSALS

T01.1. Construir posicionament i criteri propis tant a partir del seu treball com a partir del diàleg amb altres propostes o agents.

T01.2. Reconèixer les qualitats del treball dels altres com a font d'aprenentatge.

T02.1. Reconèixer l'ús, límits i diferents aplicacions de dades i documents.

T04.1. Revisar el seu procés de treball a partir de criteris tant pedagògics com d'originalitat.

CONTINGUTS

L'assignatura s'organitzarà a través de 2 blocs principals:

Bloc 1: Fonaments. Els objectes, els cos, i els espais i les seves interrelacions, les dimensions, la forma, l'ús, l'activitat. Les tècniques bàsiques. La narració dels recorreguts i de les activitats.

Formen part de la societat amb més cultura i referents visuals de l'història, podem dir que parlem amb el dibuix i les imatges. Abans de materialitzar una idea totes s'han de representar d'una manera o altra per comunicar el que volem fer. Cal projectar amb imatges les idees, objectes, conceptes o serveis i saber representar-les. Per això cal desenvolupar la capacitat d'observació, comprensió i comunicació a través del dibuix i les diferents tècniques de representació bàsiques. Per fer arribar el missatge i comunicar-nos amb el receptor de les nostres idees representant les interrelacions entre el diferents elements del projecte.

Resultats d'aprenentatge (Veure RA al darrer punt d'aquesta guia): RA.1, 5, 6, 18, 20, 21, 22, 23, 24 i RA.25

Bloc 2: Representació de les idees. Referides al que existeix i a la realitat futura.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Cal entendre que per comunicar idees o conceptes cal mantenir una metodologia i desenvolupament aplicats a llenguatges propis de representació i comunicació. Com metodologia de treball hem de ampliar els criteris necessaris a l'hora de fusionar recursos tècnics, procedimentals i conceptuals, comunicar i expressar idees mitjançant la interconnexió de les eines, els llenguatges i els sistemes de representació analògics i digitals. I tenir la capacitat de descobrir resolucions gràfiques a partir del joc i l'experimentació que enriqueixin els projectes.

Resultats d'aprenentatge (Veure RA al darrer punt d'aquesta guia): RA.5, 6, 10, 11, 18, 20, 21, 22, 23, 24 i RA.25.

METODOLOGIA

La metodologia emprada es defineix des de l'equilibri entre les activitats dirigides (5%), supervisades (50%) i autònomes (30%). Per altre banda les activitats d'avaluació amb un 15% dels crèdits agafa una importància que va més enllà de les qualificacions. Entenem doncs que l'avaluació és una activitat formativa més, reforçant el caràcter d'avaluació contínua de l'assignatura, intercalant-se al llarg del curs entre les activitats dirigides, supervisades i autònomes.

PRESENCIAL

El Seguiment de la realització de les Propostes es realitzarà a l'aula respectant els protocols de seguretat Covid-19. Disposarem de tres aules que ajuda a una millor ordenació de ràtio d'alumnes per professor i espai. És probable que segons la ràtio d'alumnes hàgim de disposar d'una altra aula.

Recursos de centre: aules polivalents, projector, ordinador i aula-taller d'informàtica.

Recursos de l'alumne: materials necessaris per a la realització dels Exercicis. Es recomana que disposen d'un ordinador portàtil propi a l'aula.

SEMIPRESENCIAL

Aplicant metodologies presencials i virtuals alternant el 50% de l'Alumnat de forma periòdica perquè el nombre de sessions sigui equitatiu.

Escenari no presencial: es realitzarà el Seguiment de tasques autònomes i tutories virtuals.

Escenari presencial: aprofitar els recursos de l'escola i les seves eines, així com es potenciaven les dinàmiques de lloc en comú. Totes aquestes dinàmiques es realitza seguint els protocols de seguretat sanitària.

Recursos de centre: aula, projector, ordinador, aula-taller d'informàtica.

Recursos de l'alumne: materials necessaris per a la realització dels Exercicis.

A DISTÀNCIA

Les Sessions es vertebraran a través de la presentació dels Exercicis i comentaris en línia videoconferències. S'atorgarà un temps de treball autònom mantenint obert el canal de comunicació per a la resolució de dubtes durant l'horari de classe.

Es compaginarà aquesta dinàmica amb posades en comú col·lectives mitjançant les plataformes virtuals Propostes per el centre amb tutories individuals repartides entre l'equip docent Segons ràtio per oferir una atenció Més Propera i personalitzada.

Per l'Avaluació i lliurament d'Exercicis s'integrarà aquestes dinàmiques amb la plataforma Moodle de Centre.

Recursos de l'alumne: Connexió a internet, ordinador i materials necessaris per a la realització dels Exercicis.

ACTIVITATS FORMATIVES

Hores de dedicació: 150h

Hores activitats dirigides: 7,5h (5%)

Hores activitats supervisades: 75h (50%)

Hores aprenentatge autònom: 45h (30%)

Hores activitats d'avaluació: 22,5h (15%)

Activitat dirigida:

Presentació i discussió de continguts teòrics, referències i casos d'estudi i/o visites i/o presentacions d'experts.

Metodologia d'aprenentatge: Valoració i discussió crítica col·lectiva i/o exposició de continguts pràctics i debat.

Descripció: Treballaran dos professors junts amb cada grup de classe en el qual estaran tots els alumnes assignats. A l'inici de cada projecte, els professors faran una exhaustiva descripció oral sobre el tema a desenvolupar que s'acompanyarà de l'enunciat corresponent a cada projecte. A partir d'un objectiu concret i comú plantejat pel professorat, s'introdueixen continguts de diferents llenguatges, eines, etc... per tal de conèixer i experimentar la fusió de recursos i mitjans diversos. Es faran immersions dirigides en diferents tècniques de representació analògiques i digitals.

Resultats d'aprenentatge:

Activitat supervisada:

Seguiment supervisat pel professor. Discussió y posada en comú de continguts. Realització d'exercicis a l'aula o taller.

Metodologia d'aprenentatge: Assessorament sobre els processos de formalització del treball propi de l'alumne. Seguiment i tutorització dels processos metodològics i dels resultats parcials del treball propi de l'alumne. Presentació pública i discussió crítica col·lectiva.

Descripció: Els treballs es portaran a terme de manera personal, i es desenvoluparan a la classe. Es realitzarà un seguiment directe dels processos de treball per tal de conèixer el nivell assolit per l'alumnat i poder incidir en aquells que tinguin més dificultats. A partir dels exemples que es mostraran, es proposen exercicis específics de desenvolupament individual dels coneixements de les tècniques i la seva hibridació i fusió amb altres procediments.

Resultats d'aprenentatge:

Activitat autònoma:

Recerca de documentació: fonts primàries, bibliografia, casos d'estudi i referents. Lectura de textos. Treball pràctic autònom.

Metodologia d'aprenentatge: Tractament de la informació, i/o lectura comprensiva de textos, i/o lectura comprensiva d'elements formals y matèrics.

Descripció: L'alumnat realitzarà els treballs encarregats amb els recursos proposats i aquells que ells mateixos trobin: A partir dels exercicis iniciats a classe, es planteja l'experimentació autònoma dels estudiants per descobrir els límits dels recursos mostrats.

Resultats d'aprenentatge:

Activitat d'avaluació

Presentacions dels exercicis dels resultats parcials i/o finals.

Metodologia d'aprenentatge: Comentari i revisió, individual o en grup, d'exercicis y resultats parcials o finals.

Descripció: Entrevistes individuals o reflexions en grup del resultat general en les diferents fases d'aquesta.

Resultats d'aprenentatge:

SISTEMA D'AVALUACIÓ

La nota final de l'assignatura no serà la $\frac{1}{2}$ ponderada dels (7+3) i (5+3) treballs, si no que es tindrà en consideració l'evolució en l'aprenentatge de l'estudiant. El contingut de cada treball s'especificarà a l'enunciat corresponent.

SISTEMA D'AVALUACIÓ COMÚ A LA MATÈRIA

Avaluació continua a través del seguiment del procés d'aprenentatge. (70%)

Avaluació continua de l'exposició i/o realització d'exercicis i treballs. (20%)

Avaluació puntual a través de seminaris, debats, visites i/o altres activitats col·lectives. (10%)

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ I CRITERIS D'AVALUACIÓ PARCIALS

Formalització comuna a tots els treballs:

- Dossier fulls A3 encarpetats
- Bloc de dibuix per treballs i anotacions complementaries
- Dossier digital en PDF dels projectes realitzats.

Treball bloc 1/ Representació

Aplicació, recerca, anàlisi i criteri de tècniques. (40%)

Capacitat de formalització (40%)

Comunicació oral (com dir-ho) (20%)

Resultats d'aprenentatge:

Treball bloc 2/ Comunicació

Aplicació, recerca, anàlisi i criteri de llenguatges (30%)

Comunicació oral del material de treball. (20%)

Adequació de la proposta i dels referents. (20%)

Formalització i materialització (30%)

Resultats d'aprenentatge:

RECUPERACIÓ

1. La nota mínima mitjana de curs ha d'estar entre 4 i 4,99.
2. L'alumne/a ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura.
3. L'assistència ha d'haver estat igual o superior al 70% de les hores lectives presencials.

BIBLIOGRAFIA

- ARNHEIM, Rudolf, *Arte y percepción visual: Psicología del ojo creador*, Grupo Anaya Publicaciones Generales, 2002, ISBN-10: 8420678740
- AAVV *Colección Bases del Diseño. Formato, Layout, Imagen, Color, Tipografía*. Ed. Parramón ISBN-10: 8434226731
- BERGER, John *Sobre el dibujo* Gustavo Gili, Barcelona, 2011. ISBN: 9788425224652
- COOPER, J.C. *An Illustrated encyclopedia of Traditional Symbols*, Thames and Hudson Ltd. 1998, ISBN 0-500-27125-9
- GÓMEZ MOLINA, Juan José (Coord.) *Las lecciones del dibujo* Ed. Cátedra, Madrid, 1995. ISBN: 8437613760
- GÓMEZ MOLINA, Juan José, CABEZAS Lino y BORDES Juan *El manual de dibujo* Estrategias de su enseñanza en el s.XX. Madrid: Ed. Cátedra, Madrid, 2001. ISBN: 8437619246
- LUPTON, Ellen, *Design is Storytelling*, Cooper Hewitt, 2017. ISBN-10 194230319X
- MATAMOROS, Joséphine *Tom Carr. Visualización del pensamiento* Editorial Comanegra, Barcelona 2012. ISBN: 9788415097525
- MEDIAVILLA, Claude *Caligrafía. Del signo caligráfico a la pintura abstracta* Campgràfic, Valencia, 2005. ISBN: 9788493344689
- NELSON, George *How To See. Visual Adventures In A World God Never Made* Phaidon 2017 ISBN-10: 0714873837
- PORTER, GREENSTREET, GOODMAN *Manual de técnicas gráficas para arquitectos, diseñadores y artistas* Tomos 1,2,3. Ed. Gustavo Gili, Barcelona, 1987. ISBN: 9788425211492
- ZAMORA MOLA, Francesc *The Scetch Book* FKG, Loft Publications, Barcelona, 2010. ISBN 978-84-92463-42-8

PROGRAMACIÓ

14 Sessions + Sessió de Recuperació + Sessió tancament assignatura (comentari de notes i exposició)

Sessió 1

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Presentació Assignatura
Presentació Enunciat Exercici 01
Sessió de treball i tutories

Sessió 2
Lliurament i Comentari Exercici 01
Presentació Enunciat Exercici 02
Càpsula teòrica/eines/tècnica
Sessió de treball i tutories

Sessió 3
Sessió de treball, tutories posada en comú de procés

Sessió 4
Lliurament i Comentari Exercici 02
Presentació Enunciat Exercici 03
Sessió de treball i tutories

Sessió 5
Lliurament i Comentari Exercici 03
Presentació Enunciat Exercici 04
Càpsula teòrica/eines/tècnica
Sessió de treball i tutories

Sessió 6
Sessió de treball, tutories posada en comú de procés

Sessió 7
LLIURAMENT DOSSIER AVALUACIÓ INTERMITJA
Sessió de treball, tutories posada en comú de procés
Lliurament i Comentari Exercici 04
Presentació Enunciat Exercici 05

Sessió 8
EVALUACIÓ INTERMITJA (COMENTARI)
Sessió de treball i tutories
Càpsula teòrica/eines/tècnica

Sessió 9
Lliurament i Comentari Exercici 05
Presentació Enunciat Exercici 06
Sessió de treball, tutories
Càpsula teòrica/eines/tècnica

Sessió 10
Lliurament i Comentari Exercici 06
Presentació Enunciat Exercici 07
Sessió de treball, tutories
Càpsula teòrica/eines/tècnica

Sessió 11
Sessió de treball, tutories posada en comú de procés Exercici 07
Càpsula teòrica/eines/tècnica

Sessió 12
Sessió de treball, tutories posada en comú de procés Exercici 07
Càpsula teòrica/eines/tècnica

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Sessió 13

Lliurament i Comentari Exercici 07

Treball Dossier Final

Càpsula teòrica/eines/tècnica

Sessió 14

Treball Dossier Final

Càpsula teòrica/eines/tècnica

LLIURAMENT DOSSIER FINAL

Sessió 15

Tutories i recuperació

Sessió 16

TANCAMENT CURS NOTES i COMENTARIS INDIVIDUALS

ADDENDA COVID-19

En previsió que el curs 2020-2021 sorgeixi alguna incidència arran d'un possible rebrot del COVID-19 i que, per tant, l'autoritat sanitària restringeixi la presencialitat en la docència, el desplegament d'aquesta assignatura té previst altres mecanismes i canals de docència per acomplir en la seva totalitat les competències que es detallen en aquesta Guia Docent, així com els resultats d'aprenentatge que siguin factibles en aquesta excepcional situació.

En concret, s'han establert alternatives per a les següents condicions:

–Alteració de la presència en espais concrets segons criteris acordats: ratio baixa (15-18 persones per espai) o distàncies socials de precaució sanitària.

–Aplicació d'elements d'aprenentatge en remot en casos que hi pugui haver confinament selectiu o parcial.

–En el pitjor cas, que seria el confinament total en alguna franja temporal, hi ha prevista la continuïtat de la docència en línia.

Per tal d'assolir aquestes competències i resultats d'aprenentatge, és necessari que l'alumne/a disposi d'una connexió a Internet estable i un ordinador per connectar-se. En cas que l'alumne/a presenti dificultats en aquest sentit, ho haurà de comunicar per tal de considerar el cas i trobar una solució.